

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет цивільного захисту

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
циклу професійної обов'язкової підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах
на 2024-2025 навчальний рік.
Протокол від 27.08.2024 №2

Силабус розроблено відповідно до Робочої програми
навчальної дисципліни «Соціальна психологія»

2024 рік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1. Анотація

Навчальний курс передбачає оволодіння здобувачами ґрунтовних знань у галузі соціальної психології у відповідності з сучасними науковими уявленнями, умінь використовувати набуті знання під час вирішення проблем професійного характеру. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціальна психологія» здобувач вищої освіти засвоює знання про предмет, об'єкт і структуру соціальної психології, процеси та механізми групової динаміки; психологію малих і великих груп, закономірності поведінки людей в соціальних групах тощо.

Отримані знання допоможуть забезпечити творчість та ініціативу в професійній діяльності.

2. Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Амурова Яна Володимирівна, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах факультету цивільного захисту, доктор філософії (PhD)
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 213. Номер телефону: 0979788935
E-mail	amurova_yana@chipb.org.in
Наукові інтереси	Глибинна психологія, групова психокорекція, психоаналіз, психологічне консультування, психомалюнок та його використання в психологічній практиці
Професійні здібності	Навички навчання та викладання; організація та проведення наукових досліджень; ведення груп глибинної психокорекції; здійснення психологічного консультування з використанням психомалюнку
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Доктор філософії (PhD) зі спеціальності 053 Психологія. Автор та співавтор понад 30 наукових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.

3. Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті інституту (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/time-table/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру у другий та четвертий вівторок кожного місяця з 14.00 до 15.00 в кабінеті №213. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Мета вивчення дисципліни

Полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти системи знань і розумінні концептуальних основ соціальної психології, набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно предмета, об'єкта і структури соціальної психології, процесів та механізмів групової динаміки; психології малих і великих груп, закономірностей поведінки людей в соціальних групах тощо.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Обов'язкова професійна	
Навчальний рік	2024-2025	
Семестр	5-й	5-й
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	4	4
загальна кількість годин	120	120
кількість модулів	1	1
Розподіл часу за навчальним планом (в годинах):		
лекції	22	8
семінарські, практичні	22	4
самостійна робота (годин)	76	108
Форма підсумкового контролю	іспит	

6. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: загальна психологія, вікова психологія, математичні методи в психології, психодіагностика.

Постреквізити: основи соціально-психологічної реабілітації, психологія масової поведінки, психологія управління у звичайних та екстремальних умовах діяльності.

7. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

– досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	Абревіатура
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	ПР 7
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	ПР 10

Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.	ПР 11
Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерновікові відмінності.	ПР 13
Здійснювати соціально-психологічне вивчення груп з оцінкою ефективності діяльності, внутрішньогрупових і міжгрупових процесів, рівня згуртованості, готувати висновки та рекомендації щодо їхнього покращення.	ФР 21

– формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	Абревіатура
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 4
Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК 8
Здатність працювати в команді.	ЗК 9
Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	СК 7
Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.	СК 9

8. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Змістовий модуль 1. Соціальна психологія як наука

Тема №1. Предмет і об'єкт соціальної психології

Література: [Баз.: 1-3, 7. Доп.: 2, 2, 10, 10, 13].

Тема №2. Структура соціальної психології та її зв'язок з іншими науками

Література: [Баз.: 1-4, 6. Доп.: 2, 5, 8, 12].

Тема №3. Методи соціальної психології

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 7. Доп.: 2, 2, 9, 10-13].

Змістовий модуль 2. Соціальна психологія особистості

Тема №4. Особистість як предмет вивчення та соціальна установка особистості

Література: [Баз.: 1-4. Доп.: 1-6, 7, 10, 12].

Тема №5. «Я-концепція» як соціально-психологічний феномен

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 7. Доп.: 2, 6-9, 12].

Тема №6. Соціалізація особистості: механізми, умови, фази (стадії), адаптація

Література: [Баз.: 1, 2, 3. Доп.: 1, 3, 5, 7, 12].

Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп

Тема №7. Мала група та її основні характеристики

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 7. Доп.: 1, 3, 5, 7, 12].

Тема №8. Міжособистісні відносини в малій групі

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 6. Доп.: 4, 7-12].

Тема №9. Класифікація, структура, загальні ознаки та рівні розвитку великих соціальних груп

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 7. Доп.: 2, 2, 6-9].

Тема №10. Психологічні явища у великих соціальних групах

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 6. Доп.: 4, 6-12].

Тема №11. Практичний інструментарій соціальної психології

Література: [Баз.: 1, 2, 3, 7. Доп.: 2, 2, 6-9].

Підсумкова модульна робота

Іспит

9. Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви змістових модулів і тем	Очна (денна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари (практичні) заняття	самостійна робота*	поточний контроль
МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ					
Змістовий модуль 1. Соціальна психологія як наука					
Тема №1. Предмет і об'єкт соціальної психології	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №2. Структура соціальної психології та її зв'язок з іншими науками	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №3. Методи соціальної психології	12	2	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	32	6	6	20	-

Змістовий модуль 2. Соціальна психологія особистості					
Тема №4. Особистість як предмет вивчення та соціальна установка особистості	12	2	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №5. «Я-концепція» як соціально-психологічний феномен.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №6. Соціалізація особистості: механізми, умови, фази (стадії), адаптація	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	32	6	6	20	-
Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп					
Тема №7. Мала група та її основні характеристики	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №8. Міжособистісні відносини в малій групі	12	2	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №9. Класифікація, структура, загальні ознаки та рівні розвитку великих соціальних груп	8	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №10. Психологічні явища у великих соціальних групах	12	2	2	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема №11. Практичний інструментарій соціальної психології	10	2	-	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	54	10	8	36	-
Підсумкова модульна робота	2	-	2	-	-
Іспит	-	-	-	-	-
Разом за модуль 1	120	22	22	76	-
Назви змістових модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма				
	Кількість годин у тому числі				
	Усього	лекції	семінари (практичні) заняття	самостійна робота*	поточний контроль
МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ					
Змістовий модуль 1. Соціальна психологія як наука					
Тема №1. Предмет і об'єкт соціальної психології	10	2	-	8	індивідуальна робота
Тема №2. Структура соціальної психології та її зв'язок з іншими науками	10	-	-	10	індивідуальна робота
Тема №3. Методи соціальної психології	10	-	-	10	індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	2	-	28	-

Змістовий модуль 2. Соціальна психологія особистості					
Тема №4. Особистість як предмет вивчення та соціальна установка особистості	10	-	-	10	індивідуальна робота
Тема №5. «Я-концепція» як соціально-психологічний феномен	12	2	-	10	індивідуальна робота
Тема №6. Соціалізація особистості: механізми, умови, фази (стадії), адаптація	10	-	-	10	індивідуальна робота
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	32	2	-	30	-
Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп					
Тема №7. Мала група та її основні характеристики	12	2	-	10	індивідуальна робота
Тема №8. Міжособистісні відносини в малій групі	10	-	-	10	індивідуальна робота
Тема №9. Класифікація, структура, загальні ознаки та рівні розвитку великих соціальних груп	10	-	-	10	індивідуальна робота
Тема №10. Психологічні явища у великих соціальних групах	14	2	2	10	індивідуальна робота
Тема №11. Практичний інструментарій соціальної психології	12	-	2	10	презентація індивідуальних завдань
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	56	4	4	50	-
Іспит	-	-	-	-	-
Разом за модуль 1	120	8	4	108	-

* Примітка: самостійна робота здійснюється за методичними рекомендаціями щодо організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Соціальна психологія».

10. Орієнтовна тематики індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту, аналітичного огляду, аналізу практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у програмі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям як: актуальність та відповідність завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань здобувачів викладені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія».

1. Соціальна психологія та суміжні науки.
2. Передумови виникнення соціальної психології як самостійної галузі знання.

3. Розвиток соціальної психології за кордоном.
4. Становлення і розвиток вітчизняної соціальної психології.
5. Гуманістичний напрямок в соціальній психології.
6. Вплив натовпу на людину.
7. Натовп як форма масової поведінки людей.
8. Система групових очікувань.
9. Вплив установки на процес сприймання іншої людини.
10. Поняття каузальної атрибуції та її помилки.
11. Формування першого враження та його помилки.
12. Зараження та паніка як способи впливу в умовах сучасності.
13. Великі соціальні групи, їх особливості та ознаки.
14. Великі неорганізовані групи, їх специфічні особливості.
15. Соціальний контроль на рівні малої групи.
16. Поняття «конформізм» та «конформність».
17. Головні підходи до вивчення малої соціальної групи: соціометричний напрямок, групова динаміка, психоаналіз, інтеракціонізм.
18. Соціальний контроль та його особливості на рівні великих груп.
19. Психологія поведінки людини в неорганізованій групі.
20. Головні риси українського національного характеру, що проявилися в умовах війни.

11. Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах**: навчання заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються **такі методи навчання і викладання**:

– методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

– методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

– методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

– інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

– науково-дослідна робота;

– самостійна робота.

12. Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: іспит, стандартизовані тести, виконання творчих завдань, наскрізні та

командні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентація власних досліджень, виконання практичних завдань, доповіді.

13. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання наведена в таблиці.

Таблиця відповідності 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання

100-бальна шкала	Шкала ЄКТС	4-бальна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно

14. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних завдань, проектної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі підсумкової модульної роботи та іспиту.

15. Розподіл та накопичування балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Загальна максимальна сума балів за видами занять
Модуль 1	I. Поточний контроль			
	Лекції	11	0	0
	Семінари, (практичні заняття)	11-2	9*5	45
	Індивідуальні завдання	-	5	5
	II. Підсумковий контроль			
	ПМР	1	10	10
	Іспит	1	40	40
Разом за модуль 1				100

Примітка: за виконання творчих робіт з навчальної дисципліни здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не має перевищувати 20. Максимально можлива сума підсумкової оцінки з дисципліни (з урахуванням додаткових заохочувальних балів) – 100 балів. Види творчих робіт та критерії щодо їх оцінювання наведені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти на кафедрі психології діяльності в особливих (розділ «Заохочувальне оцінювання»).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу:

- поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять;
- оцінка (бали) за індивідуальну роботу;
- оцінка (бали) за виконання творчих робіт;
- підсумковий контроль успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському (практичному) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті здійснюється в діапазоні від 0 до 5 балів:

5 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни.

4 бали – завдання виконане повністю, але відповіді обґрунтуванні недостатньо.

3 бали – завдання виконане не в повному обсязі, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки

2 бали – завдання виконане частково, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені помилки.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання. При виконанні практичних завдань оцінюється вміння правильно підібрати психодіагностичний комплекс, технології психологічної допомоги та вміння їх застосовувати на практиці.

Підсумкова модульна робота є складовою підсумкового контролю і здійснюється шляхом проведення письмової контрольної роботи у межах залікового модулю дисципліни.

Кожен варіант підсумкової модульної роботи складається з двох завдань (теоретичного і практичного). Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та

факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

Сума балів за виконання одного завдання (як теоретичного, так і практичного) складає 5 балів:

5 балів – питання розкрито в повному обсязі, відповідь вірна, наведено переконливу аргументацію, використовуються професійні терміни, наявний творчий підхід.

4 бали – питання розкрито вірно, але обґрунтування відповіді недостатнє, професійна термінологія використана вірно.

3 бали – питання розкрито в цілому вірно, допущені помилки при аргументації, використана термінологія вірна.

2 бали – питання розкрито частково, допущені значні помилки при аргументації, використана термінологія плутана.

1 бал – питання розкрито на рівні окремих фрагментів, аргументація відсутня.

0 балів – питання не розкрито.

Примітка: зміст контрольних завдань та критерії їх оцінювання для здобувачів заочної форми навчання наведено у методичних вказівках щодо виконання контрольної роботи з дисципліни «Соціальна психологія».

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання та передбачає перевірку засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу дисципліни. Здійснюється шляхом складання здобувачами усного іспиту за екзаменаційними білетами встановленої форми, комплект яких повинен становити 120% від кількісного складу навчальної групи.

Зміст завдань екзаменаційних білетів формується відповідно до програми навчальної дисципліни, відповіді на які повинні відображати вільне володіння здобувачами обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Тривалість усного іспиту для одного здобувача не повинна перевищувати 0,5 години (з врахуванням часу на підготовку та відповідь здобувача). Для уточнення рівня володіння матеріалом дисципліни екзаменатор може задавати додаткові питання.

Здобувач допускається до складання іспиту, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені робочою програмою дисципліни.

У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання іспиту з дисципліни допускається не більше двох разів.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення іспит переривається та продовжується вже після відбою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 40 балів):

40 балів – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив поставлених завдань;

39-30 бали – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрив зміст поставлених завдань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

29-19 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

18-1 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту поставлених завдань.

У разі не згоди із результатом підсумкового контролю або порушенням процедури його проведення здобувач має право на їхнє оскарження. Порядок такого оскарження викладений у Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, навчальних практик/практичних занять, контролюється під час модульного та підсумкового контролів. Оцінювання індивідуальних завдань з дисципліни здобувачів: денної форми навчання здійснюється в діапазоні від 0 до 5 балів, заочної – від 0 до 40 балів, і залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 3 бали – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх, коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

2 бали – у роботі здобувачі в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерела, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Дотримано більшість вимог щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що складається лише з вітчизняних літературних джерел;

1 бал – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерела, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підготовка огляду певної наукової проблеми/аналізу ситуації:

5 балів – робота виконана у повному обсязі із чітким дотриманням визначеної структури. Робота містить ґрунтовний аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

4 бали – робота виконана у повному обсязі із дотриманням визначеної структури за виключенням деяких елементів. Робота містить аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

3 бали – робота виконана частково із дотриманням визначеної структури, що містить більшість необхідних елементів. Робота містить поверхневий аналіз, висновки та окремі рекомендації з порушеної проблеми;

2 бали – робота виконана частково. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, окремі висновки. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, висновки зроблені не вірно. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Есе: 3 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

2 бали – здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; наводить доречні аргументи; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі виявлені недоліки за двома показниками: тезу чітко не сформульовано, відсутність виразної особистісної позиції, належної її аргументації;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Групова презентація: 3 бали – усі ідеї подані таким чином, що демонструють глибокі знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації чітко визначена і добре розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, організована. Дотримані прийняті норми культури презентації, автори творчо підійшли до її оформлення. Робота не переобтяжена текстом. Наявні гіперпосилання працюють коректно. Усі учасники групи беруть активну участь у висвітленні презентації;

2 бали – більша частина ідей подані таким чином, що демонструють значні знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації доволі чітко визначена і задовільно розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, у достатній мірі організована. Дотримані прийняті

норми культури презентації. Робота дещо переобтяжена текстом, що ускладнює її сприйняття. Наявні гіперпосилання працюють. Переважна більшість учасників групи беруть участь у висвітленні презентації;

1 бал – більшість ідей у презентації виражені нечітко. Тема визначена нечітко і розроблена з помилками. Презентація має порушену структуру або взагалі її не має. Зустрічається багато порушень прийнятих норм культури проведення презентації. Окремі учасники групи або лише один з них може пояснити викладені ідеї;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної недоброчесності;

Проектна діяльність: 5 балів – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. Наявний творчий підхід до вирішення проблеми. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Обґрунтовано використано доцільні методи. Містяться відповідні висновки з якісними і кількісними даними. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач вільно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання;

4 бали – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з незначними помилками;

3 бали – робота виконана. У роботі визначено об'єкт та предмет дослідження, що потребують уточнення. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить ілюстраційний матеріал, дещо перевантажений текстом, доповідач переважно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з помилками.

2 бали – робота виконана частково. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження. Використані методи переважно вжито доцільно. Містяться часткові висновки. Презентація проекту перевантажена текстом, доповідач слабо орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з грубими помилками;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження або вони відсутні. Використані методи недоцільні. Містяться часткові висновки. Презентація проекту відсутня, доповідач не орієнтується у поданому матеріалі;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної недоброчесності.

16. Перелік завдань для підготовки до іспиту

1. Предмет соціальної психології. Розуміння предмета соціальної психології протягом історії.
2. Виникнення та становлення соціальної психології як науки.
3. Експериментально-прикладний етап розвитку соціальної психології.
4. Експериментальний етап розвитку соціальної психології.

5. Розвиток соціальної психології в Україні. Дискусія про предмет соціальної психології у 20-ті та 60-ті роки.
6. Основні напрямки розвитку соціальної психології на Заході.
7. Методи соціальної психології.
8. Метод спостереження.
9. Метод соціально-психологічного експерименту.
10. Метод опитування.
11. Анкетування як метод соціально-психологічного дослідження.
12. Особливості застосування тестування в соціальній психології.
13. Соціометричний метод дослідження.
14. Поняття про спілкування. Головні підходи до виділення функцій спілкування.
15. Розвиток спілкування в онтогенезі.
16. Спілкування як обмін інформацією.
17. Засоби комунікації. Підхід В. А. Лабунської до аналізу невербальної поведінки.
18. Бар'єри спілкування.
19. Поняття про соціальну перцепцію.
20. Механізми взаєморозуміння.
21. Вплив установки на процес сприймання іншої людини.
22. Поняття про каузальну атрибуцію та її помилки.
23. Формування першого враження про людину.
24. Точність міжособистісної перцепції.
25. Спілкування як взаємодія.
26. Види взаємодії.
27. Спілкування та діяльність.
28. Трансактний аналіз спілкування.
29. Зараження та паніка як способи впливу.
30. Навіювання та наслідування як способи впливу.
31. Мода як спосіб впливу.
32. Чутки як спосіб впливу.
33. Поняття про групи. Головні ознаки групи.
34. Класифікація соціальних груп.
35. Головні характеристики великих соціальних груп.
36. Психологічні особливості великих неорганізованих груп.
37. Психологічні особливості етнічних груп.
38. Психологічні особливості українського національного характеру.
39. Поняття про малу групу та її ознаки.
40. Історія досліджень малої соціальної групи.
41. Класифікація малих груп.
42. Структура взаємовідносин в малій соціальній групі.
43. Поняття про групову динаміку та її процеси.
44. Утворення та розвиток малої групи.
45. Групові норми та нормоутворення. Поняття соціального контролю.
46. Феномен групового тиску. Конформізм та конформність.
47. Вплив меншості на групу.
48. Проблема згуртованості групи. Міжособистісна сумісність.

49. Поняття про конфлікт. Способи реагування на конфлікт.
50. Поняття про лідерство та керівництво.
51. Теорії походження лідерства.
52. Стили лідерства та керівництва.
53. Проблема соціалізації індивіда.
54. Соціально-психологічна структура особистості.
55. Статус особистості як показник становища у групі.
56. Позиція як інтегральна система вибіркового відносин особистості.
57. Установка як центральний елемент позиції.
58. Соціальна роль як реалізація статусу і позиції особистості.

17. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів.

3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті.

5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення.

6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань.

7. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документами НУЦЗ України.

18. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні документи

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. №565 (зі змінами).

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.

Базова література

1. Ануфрієва Н. М., Зелінська Т. М., Єрмакова Н. О. Соціальна психологія: Навч. посібник. Київ : Каравела, 2011. 296 с.

2. Волянська О. В. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 275 с.
3. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник. Київ : Геопринт, 2006. 400 с.
4. Москаленко В. В. Соціальна психологія: підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
5. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай та ін.; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
6. Соціальна психологія: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк та ін.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
7. Сурякова М. В., Панфілова Г. Б., Склянська О. В. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): навч. посібник: Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 150 с.

Допоміжна

1. Авер'янова Н. Сучасна політична еліта: перспективи розвитку. Ефективність державного управління. Зб. наук. праць. 2015. Вип. 42. С. 29-38.
2. Арабчук Я. Роль політичних партій в соціалізації особистості. Гілея: науковий вісник. Вип. 74. Київ, 2013. С. 209-213.
3. Баршиполець О. Т. Брехня в інформаційному просторі та міжособовій комунікації: монографія. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 648 с.
4. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання. Київ: ЦУЛ, 2010. 432 с.
5. Горбунова В. В. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир, 2014. 380 с.
6. Деструктивні технології виборчих кампаній: морально-політичний аспект / Л. Кочубей // Соц. психологія. 2007. Спецвипуск. С. 142-149.
7. Кириченко В. Соціально-психологічні передумови появи «Ното virtualis» в умовах інформаційного суспільства. *Журнал соціальної та практичної психології*. 2024. №3. С. 75-79.
8. Кононець М. О. Психологія лідерства: навч. посібн. Київ, КВІЦ, 2020. 252 с.
9. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): навч. посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 217 с.
10. Котигоренко В. Причинність етноконфліктів: впливи глобалізації. Політична думка. 2002. №1. С. 21-28.
11. Ложкін Г. В., Пов'якель Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. Київ : Професіонал, 2006. 416 с.
12. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Начальний посібник. Київ : Академвидав, 2005. 448 с.
13. Основи соціальної психології: навч. посіб. / О. А. Донченко та ін.; за заг. ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Міленіум, 2008. 495 с.
14. Савчин М. В. Соціальна психологія. Дрогобич: Відродження, 2000. 274 с.

Інформаційні ресурси

1. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020 URL: <http://surl.li/lrrb>.

2. Соціальна психологія: навч. посіб. / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. URL: <https://cutt.ly/MTwil8Y>.

3. Філоненко М. М. Психологія спілкування: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 224 с. URL: <https://cutt.ly/4TwiDRl>.

Розробник:

доцент кафедри психології
діяльності в особливих умовах,
доктор філософії (PhD)

Яна АМУРОВА